

Pobude in zgledi Ekošol Slovenije

Initiatives and examples of Ecological schools in Slovenia



Projekt Ekošola kot način življenja uresničuje cilje okoljske vzgoje v šolah. Z mednarodno primerljivo metodologijo uvaja zakonitosti in pravila trajnostnega razvoja v vzgojno-izobraževalni sistem v Sloveniji.

Zato je strateškega pomena, da vzgoja z udejanjanjem z Ekošolo postane del nacionalne strategije vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj. Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj pomeni udejanjanje trajnostnega razvoja, ki je osnova strategije gospodarskega razvoja Slovenije. Prav z razvijanjem zavesti in vedenja skozi vzgojno-izobraževalni sistem, da se razvoj, dobiček in okolje usklajujejo kot novi vzorec trajnostnega gospodarskega razvoja, bomo lahko spremenili stare vzorce ravnanja, ki še niso temeljili na sonaravnem razvoju, kot so zahteve mednarodne konference o okolju RIO 92. Tako kot naj bi bila skrb za okolje sestavni del podjetniške strategije, je okoljska vzgoja sestavni del vzgojno-izobraževalne strategije. To pomeni, kar je za podjetje ISO standard 14001, je za okoljsko izobraževanje in ozaveščanje 7 korakov do Ekošole kot načina življenja.

The project "Ecological school" introduces environmental education into schools. With internationally comparable methodology it introduces laws and regulations of sustainable development into upbringing and education system in Slovenia. That is why it is of strategic importance, that upbringing with the Ecological school project becomes a part of national strategy for upbringing and education for sustainable development. Upbringing and education for sustainable development means realizing sustainable development, which is the basis of the strategy for economic growth of Slovenia. By developing ecological awareness through the educational system, we will establish a new pattern of sustainable economic development, which harmonizes development, profit and the

environment. Old ways, which are not based on sustainable development, will be changed in accordance with the demands of the international environmental conference RIO 92. Thus, concern for the environment will be an integral part of entrepreneur's strategy, as is environmental education a part of the education system. The meaning of the environmental standard ISO 14001 for a company, is similar than what 7 steps towards Ecological schools are for the environmental upbringing and education.

Pri razvoju tovrstnega okoljevarstvenega izobraževanja je v ospredju iskanje inovativnih didaktičnih rešitev, kako posamezna predmetna področja povezati v celoto, kot novo paradigmo šole za ekološko ozaveščeno življenje. Pri tem je potrebno uporabiti naslednje teme 6. okoljskega programa Evropske komisije za medpredmetno povezovanje okoljske vzgoje v šolah, in sicer:

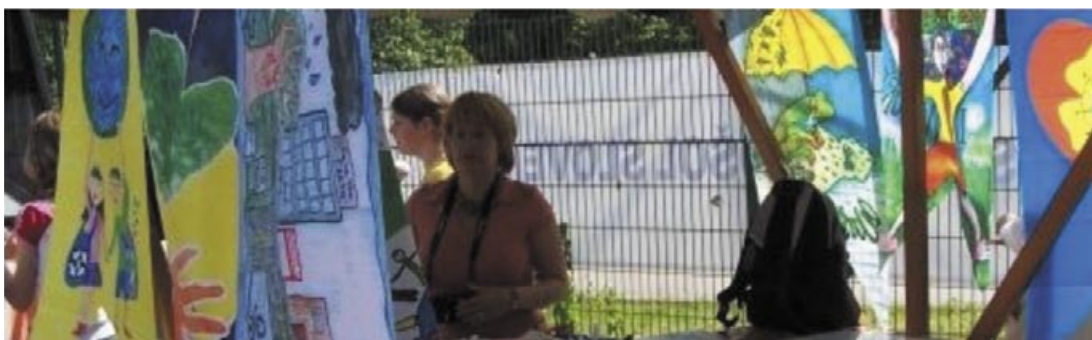
1. reševanje klimatskih sprememb

- Doseči internacionalizacijo Kyotskega protokola tudi v praksi;
- Oblikovati cilje za zmanjšanje toplogrednih plinov v glavnih gospodarskih sektorjih;
- Oblikovati načrt za prenos emisij toplogrednih plinov v EU do leta 2005;
- Podpreti obnovljive vire energije, kot sta energija vetra in sončna energija;
- Pomagati članicam, da se pripravijo na zmanjšanje toplogrednih plinov.

2. zaščita narave in živali (wildlife)

- Zaščititi dragocene habitate s širjenjem programa Narava 2000;
- Pripraviti akcijski plan za zaščito biodiverzite;
- Razviti strategijo za zaščito morja, morskega okolja;
- Razširiti nacionalne in regionalne programe za trajnostno upravljanje z gozdovi;
- Uvesti standarde za zaščito in obnovo pokrajine;
- Razviti strategijo za zaščito zemlje;
- Koordinirati države članice pri odpravljanju posledic morebitnih nesreč in naravnih katastrof.





3. okolje in zdravje

- Izboljšati znanje in razumevanje z novimi raziskavami vpliva onesnaženega okolja na zdravje;
- Oblikovanje standardov za okolje, ki bodo ohranjali zdravje ljudi;
- Zmanjšati uporabo pesticidov;
- Razviti novo strategijo za zmanjšanje onesnaževanja zraka;
- Obnoviti sistem kontrole tveganja uporabe kemikalij.

4. zaščita naravnih virov in upravljanje z odpadki

- Identificirati nevarne odpadke, prenesti odgovornost za zbiranje in razstrupljanje ter morebitno reciklažo nevarnih odpadkov proizvajalcu;
- Vzpodbujati in osveščati potrošnike, za minimizacijo odpadkov;
- Oblikovati skupno strategijo v EU za recikliranje odpadkov ter sprotno spremljanje boljših rešitev na tem področju;
- Stimulirati trg za recikliranje;
- Razviti posebne dejavnosti s skupno politiko vzpodbujanja okoljevarstvenega delovanja in dobre inovacijske rešitve kot npr. materiale, ki imajo zmanjšan vpliv na okolje skozi celotno dobo trajanja.

Upoštevati bo potrebno tudi dodatne teme parlamentarnih usmeritev EU za uresničevanje trajnostnega razvoja tudi na vzgojno-izobraževalnem področju.

Okoljski menedžment skozi sedem korakov uresničuje temeljna načela Ekošole, in sicer:

- interdisciplinarnost (povezovanje naravoslovnih in družboslovnih vidikov ob posamezni temi);
- celostni oziroma sistemski pristop – upoštevanje kompleksnosti okoljskih problemov;
- izhajanje iz resničnih okoljsko pomembnih aktivnosti v lastnem okolju in povezovanje s problemi širšega okolja,
- dejavnosti – usmerjenost v prihodnost, iskanje in utemeljevanje alternativnih zamisli ob upoštevanju potreb prihodnjih generacij,

- uvajanje v aktivno sodelovanje v demokratičnih procesih odločanja o okoljskih zadevah,
- povezovanje spoznavnih in čustvenih, etičnih in estetskih vidikov;
- okoljski problemi domačega kraja;
- okoljski problemi v Sloveniji;
- svetovni okoljski problemi.

Program Ekošola poskuša vnašati v pouk poleg znanja o okolju predvsem vzgojo o okolju in za okolje.

Za uresničitev le-tega je potrebno dosledno izvajati na šoli sedem korakov do ekošole, in sicer:

1. Ustanovitev ekoprogramskega sveta šole
Ekoprogramski svet šole usmerja projekt šole. Skrbi za partnersko sodelovanje med učenci, učitelji, vzgojitelji, starši, ostalim osebjem šole, strokovnjaki in lokalno skupnostjo. Določi kratkoročne in dolgoročne cilje in akcije.
2. Analiza stanja v okolju
Pregled okolja in proučevanje vplivov šolskega okolja na kraj, kjer šola deluje.
3. Priprava načrta delovanja ekošole
Načrt delovanja zajema kratkoročne in dolgoročne cilje za izboljšanje delovnih pogojev v šoli in stanja v šolski okolici.
4. Priprava tematskih sklopov za delo v šoli in izven nje
Vsebinske sklope izberejo udeleženci v projektu glede na interese in potrebe: šola in okolje, medsebojni odnosi, voda, energija, odpadki...
5. Sprotno spremljanje in evalvacija projekta
Spremljanje in ocenjevanje posameznih ciljev in akcij omogoča možnost sprotne preverjanja, izpopolnjevanja, predlaganja novih ustvarjalnih rešitev. Pomembno je beleženje vsakega uspeha.
6. Obveščanje in sodelovanje z mediji
Informacije in primeri dobre prakse potekajo med šolami v Sloveniji in drugimi državami znotraj evropskega združenja za okoljsko izobraževanje.
7. Ekolistina
To je izjava nacionalnega projektne programskega sveta in ekoprogramskega sveta šole za delovanje ekošole.

- Ekokviz za osnovne oziroma srednje šole
- E-časopis oziroma letni časopis ekošol-Jožef Rituper.
- Ekologija medsebojnih odnosov - Očistimo svet odpadkov v medsebojnih odnosih
- Kaj lahko naredim, da izboljšam okolje, v katerem živim
- Skriti zakladi mestnih parkov
- Zdravo življenje
- Zeleni nahrbtnik
- Živali in mi
- Zojini zeleni zemljevidi
- Zbiranje prispevkov iz slovenskih ekošol za objavo v mednarodnem časopisu »Eco News« in na internetu

- Ekovoščilnice: Zimske radosti in ljudski običaji-PEC.
- Ekokoledar »Ogrožene živalske vrste« s spremljevalnimi prireditvami, kot je namestitev valilnic za ptice - PEC.
- Izzivi Nature 2000 v lokalnem okolju - zaščitena območja.
- Komuniciranje in promocija ekošole.
- Mladi inovatorji za trajnostni razvoj - javni natečaj za najboljšo inovacijo na temo trajnostnega razvoja
- Zbiranje kartonske embalaže Tetrapak
- Zbiranje izrabljenih tonerjev, kartuš in trakov
- Prispevki v slovenskem jeziku za objavo na spletnih straneh Ekošole - www.ekosola.si

Za pridobitev eko zastave v letu 2007 mora biti izvedenih 7 korakov ekošole, oddan letni program dela šole, izpolnjena prijavnica za ekozastavo in sodelovanje v vsaj v petih aktivnostih nacionalno vodenih projektov.a

Glede na to v Sloveniji deluje že okrog 297 ekošol, od tega jih je 199 že zadostilo mednarodnim pogojem in so prejele ekozastavo. To je model, kako uresničevati vzgojo in izobraževanje za trajnostni razvoj. Ekošole so aktivne na širšem področju lokalne skupnosti in ne le za šolskimi zidovi ter dvoriščem. To lahko potrdijo župani občin šol, nosilk ekozastav. Projekt Ekošola kot način življenja je pravzaprav program, ki je prerasel že v pravo ekološko gibanje za okoljsko osveščanje šolajoče se mladine. Z vnašanjem vrednot okoljske etike gradi notranjo prenavo slovenske šole.

Vse ekošole delajo po letnem okoljskem načrtu, ki je sestavni del Letnega vzgojnega delovnega načrta šole. Poleg programov po tematskih sklopih imajo vse šole nekaj skupnih dejavnosti kot npr. z malimi koraki vplivati na zmanjšanje CO₂ v zrak in vplivati na zmanjševanje klimatskih sprememb, navajati učence na ločeno zbiranje odpadkov, varčevanje z energijo in vodo, predvsem papirja. V ta namen so učenci sami izdelali škatle za papir, ki jih imajo v razredih. Prav tako smo učence naučili, kako se zloga kartonska embalaža za tekoča živila. Zložena embalaža zavzame samo desetino prostora v zabojniku.

Kot prva in najpomembnejša naloga je, da se končno umesti nacionalni projekt Ekošola kot način življenja v sistem kot trajno nalogo (stran 91) v Nacionalni program varstva okolja, pregled ukrepov.

Vsako leto na nacionalnem nivoju organiziramo vrsto dejavnosti, ki jih lahko šole vključijo v svoj vzgojni načrt življenja in dela.

Tako kot vsako leto, bodo tudi v letošnjem šolskem letu aktivnosti v slovenski Ekošoli kot način življenja zelo obširne, saj se šole zavedajo pomena okoljevarstvene vzgoje, nenazadnje pa Ekošola bogati čustvene vezi otroka do narave. Uči ga spoštovati drugačnost in ceniti naravne dobrine. Ekošola daje

učencem in učiteljem priložnost, da znanje, ki ga pridobijo pri pouku, uporabijo v vsakdanjem življenju v šoli in izven nje. In to znanje bomo v nacionalni koordinaciji širili tudi letošnjem šolskem letu z naslednjimi aktivnostmi:

- spremljanje in usmerjanje ekošol pri njihovem delu;
- priprava koordinacijskih srečanj, pripravljalnih sestankov in posvetov;
- komuniciranje in povezava preko interneta ter svetovnega medmrežja.

Ekošola kot način življenja je celostni projekt in koordinator na šoli ne vodi interesne dejavnosti, pač pa usmerja delo in ga usklajuje z vsemi učitelji na šoli.